

היערכות לשמירה על הבטיחות והבריאות בעבודה בזמן המלחמה

ויטלי פרוביז

מדינת ישראל ותושביה עוברים תקופה קשה ומאתגרת מתחילת המלחמה הנוכחית. החברה הישראלית מתגייסת למען בטחון האזרחים ושלומותם הפיזית והרגשית. חלק חיוני בחוסנה של המדינה הוא כי פעילות המשק תימשך כסדרה ככל הניתן עבור החברה האזרחית ומכלול הדברים הנדרשים לפעילות השוטפת וכן כדי לאפשר לצבא לבצע את עבודתו. תמיכת העורך כוללת פעילות של המשק כולו: ספקי מזון וציוד, מפעלי ייצור, משקים חקלאיים, שירותי בריאות, חינוך, תחבורה וכו'. לצורך זה הוקם בישראל מערך מל"ח (משק לשעת חירום) בשנת 1955 ביוזמת ראש הממשלה דוד בן-גוריון, שראה כי גיוס תכופ של אמצעים וכוח אדם לצה"ל גורם למחסור במשק. אחת ממטרותיו של מל"ח היא לאפשר שגרת חיים תקינה ככל האפשר בעורף תוך הכנת ופעילות שוטפת של מפעלים שונים לצורך מתן שירותים וייצור מוצרים חיוניים במשק, וגם היערכות לקליטת מפונים מאזורי עימות. בשנת 2009 התמזג מל"ח לתוך רשות חירום לאומית (רח"ל).

מצב החירום מעמיד צרכים חדשים לארגונים הנובעים מגיוס אנשים ומחסור בכח אדם וכן מצרכי ייצור או שירותים שחורגים מפעילותו הרגילה של הארגון.

שמירה על הביטחון בעת חירום

כל עסק פעיל בתקופה מורכבת זאת נדרש, כמובן, לעמוד בהנחיות פיקוד העורף במלואן. בין היתר, עליו לוודא כי לכל עובד תהא גישה למרחב מוגן וכי תתאפשר הגעתו למרחב המוגן בפרק הזמן הקבוע לאותו אזור גיאוגרפי בהנחיות פיקוד העורף. כמו כן, על מחזיק מקום העבודה להקפיד לקיים את המגבלות הנוגעות להיקף ההתקהלות המותרת בשטחים פתוחים וסגורים, בהתאם להנחיות האמורות.

לכן, חשוב מאוד שהמעסיק ימנה אחד/ת מעובדיו לתפקיד אחראי/ת הגנה אזרחית. התפקיד יכלול מעקב שוטף אחר הנחיות פיקוד העורף, וידוא כי ההתראות (אזעקות) נשמעות ונגישות לכל עובד/ת, ללא יוצא מן הכלל, וכי כלל העובדים, כולל חדשים וזמניים, מכירים את הנחיות פיקוד העורף הרלוונטיות, לרבות מיקום המרחב המוגן, דרכי גישה אליו, זמני ההגעה למרחב ומשך השהייה בו לאחר הישמע התראה.

הכשרת עובדים חדשים או זמניים

במקומות החווים מחסור בכח אדם יתכן שבתקופה הנוכחית ובחודשים הבאים תידרש הכשרה של עובדים חדשים או זמניים לביצוע עבודות חיוניות. גם בעת הזו ובאופן מיוחד לעובדים צעירים ולא מנוסים חשובות גם הדרכות הבטיחות. בהתאם לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), תשנ"ט-1999, מחזיק במקום עבודה חייב למסור לעובד מידע עדכני בדבר הסיכונים במקום עבודתו, ובפרט בדבר הסיכונים הקיימים בתחנת העבודה שבה מועסק העובד, וכן למסור לו הוראות עדכניות לשימוש, להפעלה ולתחזוקה בטוחים של ציוד, של חומר ושל תהליכי עבודה במקום. יישום דרישה חוקית כזאת – אחת מאבני יסוד של שמירת בטיחות ובריאות

תעסוקתית בכל ארגון. המשימה הזאת בפועל נמצאת על הכתפיים של ממונה הבטיחות כזרוע מקצועית של מחזיק מקום העבודה.

היעדרות גורמי מקצוע בבטיחות ובריאות בעבודה

בתקופת המלחמה הנוכחית ממוני בטיחות רבים מתגייסים לשירות מילואים ועלול להיווצר ואקום בעורף באותם מקומות העבודה. המשמעות היא שהארגון צריך לדאוג לגורם חלופי שיבצע את המשימות השוטפות הנדרשות של ממונה הבטיחות כגון:

הדרכת עובדים בייחוד בפרט עובדים חדשים או זמניים בנושא בטיחות ובריאות בעבודה.

- סקר סיכונים לפי מתודולוגיה/שיטה הנדרשת, לתהליכים חדשים או שינויים בתהליכים שהתבצעו ככורח המציאות. בתחומים רבים נאלצים לעשות שינויים מהירים בתהליכי עבודה, הגברת ייצור, הוספת משמרות וכדומה. גם במצב זה נחוץ לערוך סקר סיכונים מהיר
- מעקב שוטף אחר ביצוע בדיקות סביבתיות וציוד הנדרש לבדיקת בטיחות תקופתית. חלק ממשימות אלה אינן דחופות, אך נדרש גורם מקצועי להחליט מה ניתן לדחות ומה חשוב שיתבצע על אף מצב החירום.

עוד משימות רבות אשר ממוני וממונות בטיחות ממלאים בעבודתם השוטפת ועלולות להידחק בסדרי העדיפויות. כך למשל,

במידה וממונה בטיחות גויס למילואים או אינו פנוי ואין גורם מקצועי בעסק שיוכל למלא את תפקידו, ניתן להיעזר במדריכי המוסד לבטיחות ולגיהות (המוס"ל), אשר יש להם הכלים והניסיון לצורך מתן מענה מקצועי למקומות עבודה רבים בפריסה ארצית.

בתקופה קשה ומורכבת זו, אין סיבה שנוסיף לכאב המשפחות גם בפגיעות בעבודה, לכן ממשיך המוס"ל בפעולות אבחון סיכונים והדרכות במקומות עבודה, במטרה למנוע תאונות עבודה ומחלות מקצוע בתחומי בנייה, תעשייה, חקלאות, מסחר ושירותים.

שימרו על בריאות ובטיחות העובדים,

היעזרו במוס"ל אם צריך

ואנו מייחלים לימים שקטים ובטוחים לכל

